Cuprins

Dreptul conservării şi protecţiei naturii

Capitolul 1 – **Cadrul general al conservării naturii şi protejării resurselor naturale** .. 19
1. Degradarea biosferei 19
2. Diversitatea biologică 21
3. Conservarea biodiversităţii 22
4. Realizarea conservării speciilor vii 23
5. Obiectivele prioritare ale protecţiei 24
6. Regimul juridic al conservării biodiversităţii şi protecţiei naturii 25
6.1. Regimul juridic general stabilit prin Legea nr. 137/1995 26

Capitolul 2 – **Conservarea naturii. Regimul ariilor protejate şi al monumentelor naturii** 27
1. Consideraţii generale 27
2. Categorii de arii protejate în dreptul comparat 29
3. Categorii U.I.C.N. de arii protejate 29
3.1. Categorii şi trăsături definitorii 30
3.2. Gestiunea ariilor protejate 33
4. Categorii de arii protejate în viziunea Consiliului Europei 34
4.1. Protecţia turbăriilor în Europa 35
4.2. Reţeaua europeană de rezervaţii biogenetice 36
4.3. Diploma europeană 36
5. Propunerile Comisiei Uniunii Europene 36
5.1. Rezervaţia naturală integrală 36
5.2. Rezervaţia naturală 36
5.3. Parcurile naţionale 36
5.4. Peisaje naturale sau seminaturale 37
5.5. Peisajul rural protejat 37
5.6. Monumente şi situri naturale protejate 37
5.7. Zone protejate specifice 37
5.8. Centuri verzi 37
6. Zone de protecţie specială şi zone speciale de conservare 38
7. Regimul juridic al ariilor protejate şi monumentelor naturii în România 38
7.1. Evoluţia reglementărilor în materie 38
7.2. Regimul juridic actual al ariilor naturale protejate 42
7.3. Regimul de conservare a altor bunuri ale patrimoniului natural 47
7.4. Controlul şi regimul sancţionator 49
7.5. Regimul juridic de protecţie şi conservare a Rezervaţiei Biosferei „Delta Dunării“ 50
8. Dreptul internaţional al conservării naturii 58
8.1. Documente cu caracter declarativ 59
8.2. Tratate internaţionale vizând conservarea naturii 60

9. Protecţia şi conservarea naturii în dreptul comunitar 78
9.1. Conservarea şi gestionarea speciilor sălbatice 79
9.2. Conservarea habitatelor 80
9.3. Dificultăţi în aplicarea directivelor privind natura 81

Capitolul 3 – Regimul juridic al organismelor modificate genetic (OMG) 83
1. Introducere 83
2. Regimul juridic al OMG în România 85
2.1. Cadrul instituţional 86
2.2. Introducerea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic 90
2.3. Introducerea pe piaţă a organismelor modificate genetic şi a produselor rezultate din acestea 93
2.4. Importul/exportul de OMG 94
2.5. Informarea şi consultarea publicului 95
2.6. Repararea prejudiciilor cauzate prin activităţi cu OMG 96
3. Situaţia OMG în dreptul comunitar 97
4. Jurisprudenţa străină în materie de OMG 100

Capitolul 4 – Protecţia ecosistemelor terestre (pădurilor) 109
I. Dreptul forestier: evoluţie istorică 110
1. Începuturile 111
2. Epoca modernă 112
3. Codul spaţiului silvic românesc reîntregit 116
4. De la capitalismul formal la socialismul real 119
5. Codul „regulilor socialiste“ de gospodărire a fondului forestier 121
6. Codul silvic al tranziţiei 123
II. Regimul juridic al pădurilor stabilit prin Codul silvic (Legea nr. 26/1996) 124
1. Regimul fondului forestier proprietate publică 125
2. Fondul de conservare şi regenerare a pădurilor 127
3. Regimul fondului forestier proprietate privată 127
4. Regimul vegetaţiei forestiere din afara fondului forestier 128
5. Conservarea biodiversităţii şi a peisajului forestier 128
6. Răspunderi şi sancţiuni 128
6.1. Aspecte procesuale 130
6.2. Determinarea despăgubirilor în cazul unor pagube produse fondului forestier şi vegetaţiei forestiere din afara fondului forestier situate pe terenuri proprietate publică şi privată 131
6.3. Probleme apărute în practica judiciară 131
III. Protecţia şi administrarea durabilă a pădurilor 132
1. Principii ale regimului de conservare şi protecţie a pădurilor 132
1.1. Pădurea – o avuţie de interes naţional 132

1.2. Gestionarea durabilă a pădurilor 133
1.3. Responsabilitatea statului în dezvoltarea durabilă a pădurii 133
1.4. Exercitarea dreptului de proprietate în scopul conservării şi gospodăririi durabile a pădurii 133
2. Regimul de proprietate al fondului forestier naţional 133
3. Regimul silvic 134
4. Obligaţiile proprietarilor de păduri şi ale deţinătorilor cu orice titlu 135
5. Interdicţii vizând gospodărirea durabilă a pădurilor 136
6. Exploatarea raţională a masei lemnoase 136
7. Administrarea fondului forestier naţional 137
7.1. Administrarea fondului forestier proprietate publică a statului 137
7.2. Administrarea fondului forestier proprietate publică a comunelor, oraşelor şi municipiilor şi a celui proprietate privată indiviză (foşti composesori, moşneni, răzeşi sau moştenitorii acestora) 137
7.3. Administrarea fondului forestier proprietate privată a persoanelor fizice 138
7.4. Administrarea pădurilor proprietate privată a unităţilor de cult (parohii, schituri, mănăstiri), a instituţiilor de învăţământ sau a altor persoane juridice 138
8. Alte prevederi vizând administrarea pădurilor 138
9. Controlul respectării regimului silvic 139
10. Scoaterea definitivă sau temporară a terenurilor din fondul forestier naţional 139
11. Constituţionalitatea art. 31 din Ordonanţa Guvernului nr. 96/1998 140
IV. Circulaţia juridică a terenurilor cu destinaţie forestieră 143
V. Regimul perdelelor forestiere de protecţie 146
1. Reguli generale 147
2. Procedura de stabilire a perdelelor forestiere de protecţie 147
3. Regimul de gospodărire a perdelelor forestiere de protecţie 149
4. Reguli de protecţie 150
5. Răspunderi şi sancţiuni 150
VI. Regimul internaţional al protecţiei pădurilor 151
1. Reglementarea juridică internaţională cu caracter general 151
2. Reglementări cu caracter specific 152
3. Protecţia pădurilor împotriva poluării atmosferice 153
3.1. Regulamentul privind protecţia pădurilor contra poluării atmosferice 153
3.2. Regulamentul privind modalităţile de aplicare a Regulamentului nr. 3528/86 154

Capitolul 5 – Protecţia solului şi a subsolului 155
I. Regimul de protecţie a solului 156
1. Evoluţii istorice 157
1.1. Protecţia solului: evoluţie istorică şi experienţe diferite 159
2. Dreptul de proprietate asupra pământului şi servituţile de mediu 160
3. Regimul juridic al protecţiei solului 163

4. Protecţia solului prin lucrări de amenajări şi îmbunătăţiri funciare 165
5. Protecţia prin împădurire a terenurilor degradate 166
6. Sancţiuni 168
7. Concluzii 169
8. Protecţia solului în dreptul internaţional 171
8.1. Convenţia privind lupta contra deşertificării 172
9. Problema protecţiei solului în context comunitar 173
II. Protecţia subsolului 174
1. Consideraţii generale 174
2. Evoluţia reglementărilor în materie 174
3. Regimul legal actual de protecţie 175
4. Regimul de explorare, dezvoltare şi exploatare a petrolului 176

Capitolul 6 – Protecţia faunei 177
I. Drepturile animalului 177
1. Statutul juridic general al animalului 179
2. Statutul juridic al animalului în dreptul românesc 180
II. Regimul juridic al protecţiei animalelor utilizate în scopuri ştiinţifice sau în alte scopuri experimentale 181
1. Măsuri speciale de protecţie a animalelor folosite în experimente 182
III. Protecţia faunei sălbatice 183
1. Evoluţia reglementărilor juridice privind ocrotirea faunei şi exercitarea vânătorii în România 184
1.1. Regulamentele organice 186
1.2. Epoca modernă 186
1.3. Prima lege a vânătorii (1891) 187
1.4. Legea din 1906 şi reglementările de până la 1996 188
2. Protecţia fondului cinegetic 190
2.1. Principiile generale ale regimului juridic al fondului cinegetic 190
2.2. Administrarea şi gestionarea fondului cinegetic 192
3. Răspunderea civilă pentru pagubele cauzate de vânat 193
4. Obligaţiile deţinătorilor de terenuri 195
5. Fondul de protecţie a vânatului 195
6. Protecţia vânatului 196
7. Regimul de exercitare a vânătorii 197
7.1. Permisul de vânătoare 197
7.2. Autorizaţia de vânătoare 198
8. Răspunderi şi sancţiuni 199
9. Protecţia fondului cinegetic şi a fondului piscicol din apele de munte 200
10. Protecţia animalelor sălbatice din grădinile zoologice 200
10.1. Reguli generale 201
10.2. Autorizarea şi monitorizarea respectării condiţiilor de protecţie 201
10.3. Obligaţii şi răspunderi privind conservarea vieţii sălbatice 202

Capitolul 7 – **Regimul protecţiei şi conservării fondului piscicol** 203
1. Regimul juridic al protecţiei fondului piscicol 203
2. Reguli de protecţie a fondului piscicol 205
3. Prohibiţia anuală a pescuitului 205
4. Interzicerea folosirii uneltelor şi metodelor de pescuit distructive 206
5. Zonele de protecţie piscicolă 206
6. Programele de redresare a unor specii valoroase sau periclitate 207
7. Regiuni de cruţare 208
8. Interdicţii 208
9. Obligaţiile persoanelor fizice şi persoanelor juridice care folosesc apele din domeniul public în alte scopuri decât cel piscicol 210
10. Măsuri conexe de protecţie 210
11. Măsuri sancţionatorii 211
12. Agricultura biologică (ecologică) 214
13. Regimul produselor agroalimentare ecologice 215
13.1. Regulile de producţie ecologică 217
13.2. Etichetarea 218
13.3. Sistemul de inspecţie şi certificare 218
13.4. Regimul sancţionator 219
14. Agricultura ecologică în spaţiul comunitar 220

Dreptul prevenirii, combaterii şi controlului poluării

Capitolul 8 – **Probleme generale ale prevenirii şi combaterii poluării** 223
I. Prevenirea, reducerea şi controlul integrat al poluării 223
1. Reglementările interne privind abordarea integrată a combaterii poluării 223
1.1. Termeni specifici 224
1.2. Procedura de autorizare şi controlul integrat al poluării 225
1.3. Atribuţiile autorităţilor competente pentru protecţia mediului 225
1.4. Reexaminarea periodică şi actualizarea condiţiilor de autorizare 227
1.5. Obligaţiile de bază ale titularului activităţii 227
1.6. Informarea şi participarea publicului 228
1.7. Condiţiile de autorizare 228
2. Prevenirea, reducerea şi controlul integrat al poluării la nivel comunitar 230
II. Regimul poluărilor transfrontaliere 231
1. Reglementări juridice în materie 231
2. Principii aplicabile 232
2.1. Evaluarea anticipată a consecinţelor asupra mediului 232
2.2. Informarea statului care poate fi afectat 233
2.3. Obligativitatea consultărilor între statele implicate 233
2.4. Egalitatea de tratament (nediscriminarea) 233

3. Regimul accidentelor cu efecte transfrontaliere 234
3.1. Convenţii privind efectele transfrontaliere ale accidentelor industriale 235
4. Gestiunea riscurilor majore pentru mediu 235
4.1. Directivele Seveso 1 şi 2 235

Capitolul 9 – Protecţia atmosferei 237
1. Sediul materiei 237
2. Definiţii 238
I. Protecţia atmosferei în dreptul intern 239
1. Reglementarea anterioară 239
2. Regimul juridic general instituit prin Legea nr. 137/1995 240
3. Cadrul juridic specific instituit prin Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 243/2000. Principii generale 240
3.1. Strategia naţională pentru protecţia atmosferei 241
3.2. Cadrul instituţional 242
3.3. Gestiunea protecţiei aerului 243
4. Prevenirea şi combaterea poluării industriale a atmosferei 243
4.1. Concentraţiile maxime admisibile (CMA) 243
4.2. Zonele de protecţie sanitară 244
4.3. Amplasarea obiectivelor economice 245
5. Protecţia împotriva poluării aerului de aeronave 246
6. Combaterea poluării aerului produse de autovehicule 246
7. Măsuri naţionale pentru protecţia stratului de ozon 249
II. Reglementări internaţionale privind protecţia aerului 250
1. Poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanţe lungi (ploile acide) 250
2. Protecţia stratului de ozon (troposferic) 251
3. Efectul de seră şi schimbările climatice 252
III. Protecţia aerului (atmosferei) în dreptul comunitar 253
1. Reducerea poluărilor generate de vehiculele cu motor 254
2. Reducerea poluărilor generate de instalaţiile industriale de incinerare ori de combustie 254
3. Reglementări vizând protecţia stratului de ozon şi lupta contra efectului de seră 255
IV. Poluarea luminoasă 257
V. Protecţia mediului în activitatea de explorare şi exploatare a Cosmosului 258
A. Consecinţele activităţii de explorare şi exploatare a spaţiului extraatmosferic asupra mediului 259
1. Consideraţii generale 259
2. Atingerile aduse mediului în spaţiul extraatmosferic 261
2.1. Cauzele atingerilor aduse mediului 262
2.2. Consecinţele atingerilor aduse mediului 262
2.3. Metode de prevenire şi de corecţie 263

B. Reglementări juridice privind protecţia mediului în activitatea de folosire a Cosmosului ... 263
1. Dreptul spaţial ... 264
2. Alte documente internaţionale ... 266
3. Reglementările naţionale ... 266
4. Consacrarea principiului protecţiei mediului în explorarea şi exploatarea spaţiului extraatmosferic ... 267
5. Perspectiva dezvoltării reglementărilor în materie ... 268

Capitolul 10 – Protecţia apelor şi a ecosistemelor acvatice ... 271

I. Protecţia apei în dreptul intern ... 275
1. Evoluţia reglementărilor juridice privind protecţia şi gospodărirea apelor ... 275
2. Regimul juridic general actual al apelor ... 278
3. Regimul de protecţie şi utilizare durabilă a apelor ... 279
3.1. Clasificarea apelor supuse ocrotirii ... 280
3.2. Regimul juridic al „patrimoniului public" al apelor ... 281
3.3. Reguli de protecţie a mediului acvatic ... 282
3.4. Avize, notificări, autorizaţii ... 284
3.5. Reducerea poluării mediului acvatic şi apelor subterane, cauzate de evacuarea unor substanţe periculoase ... 287
3.6. Regimul juridic al calităţii apei potabile ... 288
3.7. Mecanismul economic din domeniul apelor ... 289
3.8. Prevenirea şi combaterea poluărilor accidentale la folosinţele de apă potenţial poluatoare ... 290
3.9. Accesul publicului la informaţia de gospodărire a apelor ... 290
3.10. Participarea publicului ... 291
4. Protecţia mediului maritim ... 291
5. Gestiunea apelor în România ... 295
5.1. Patru modele de acţiune ... 296
5.2. Gestiune publică sau acţiune privată? ... 299
5.3. Apa – patrimoniu natural al umanităţii ... 300
6. Răspunderea contravenţională şi penală privind regimul de protecţie a apelor ... 300
7. Regimul juridic al gospodăririi integrate şi dezvoltării durabile a zonei costiere ... 306
7.1. Principiile gospodăririi integrate şi dezvoltării durabile a zonei costiere ... 306
7.2. Gospodărirea integrată a zonei costiere ... 307

II. Regimul juridic internaţional al protecţiei şi utilizării durabile a apei ... 307
1. Reglementările internaţionale privind apele dulci ... 308
1.1. Convenţia privind protecţia şi utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere şi a lacurilor internaţionale ... 308
1.2. Protocolul privind apa şi sănătatea ... 309
1.3. Convenţia cu privire la utilizarea cursurilor internaţionale de apă în alte scopuri decât navigaţia ... 310

2. Regimul juridic internaţional al protecţiei şi utilizării durabile a fluviului Dunărea 310
2.1. Preliminarii 310
2.2. Evoluţia reglementărilor internaţionale privind protecţia Dunării împotriva poluării 312
2.3. Cadrul juridic actual 314
2.4. Implicaţii ale dreptului comunitar 319
2.5. Practica judiciară 320
2.6. Documente programatoare 320
2.7. Concluzii 321
3. Regimul internaţional de protecţie a Rinului împotriva poluării 322
3.1. Elemente ale regimului general de protecţie 322
3.2. Protecţia împotriva substanţelor chimice şi hidrocarburilor 323
3.3. Protecţia Rinului împotriva poluării prin cloruri 324
3.4. Controlul aplicării regulilor de protecţie 325
3.5. Regimul juridic de protecţie instituit în 1990 325
3.6. Regimul internaţional de protecţie a Rinului şi Dunării din perspectiva căii de navigaţie Dunăre-Main-Rin 326
3.7. Concluzii 327
4. Cazul accidentului Sandoz 328
5. Cazul Gabcikovo-Nagymaros 330
6. Reglementări juridice internaţionale privind protejarea mediului marin 337
6.1. Protecţia mediului prin Convenţia asupra dreptului mării 338
6.2. Convenţii privind diferitele forme de poluare marină 339
6.3. Reglementările internaţionale privind repararea pagubelor datorate mareelor negre 341
6.4. Regimul juridic internaţional al poluărilor prin scufundarea de deşeuri 342
6.5. Reglementările internaţionale privind poluările de origine telurică 342
7. Convenţii regionale privind protecţia mediului marin 342
7.1. Programul UNEP/PNUM privind mările regionale 343
8. Protecţia Mării Negre împotriva poluării 344
8.1. Zona de aplicare a convenţiei 346
8.2. Câmpul de aplicare a convenţiei 346
8.3. Principii generale 348
8.4. Protecţia contra poluării 349
8.5. Responsabilitatea şi răspunderea materială 351
8.6. Soluţionarea diferendelor 351
8.7. Concluzii 351
8.8. Alte măsuri de protecţie a Mării Negre 352
8.9. Regimul juridic al conservării resurselor biologice şi biodiversităţii Mării Negre 353
9. Regulile juridice comunitare în domeniul apelor 359
9.1. Noua reglementare-cadru privind apa 362

Capitolul 11 – Regimul substanţelor şi preparatelor chimice periculoase 365

I. Regimul juridic al substanţelor şi preparatelor chimice periculoase 365
1. Regimul substanţelor şi preparatelor chimice periculoase stabilit prin Legea nr. 137/1995 365

2. Regimul juridic al clasificării, etichetării şi ambalării substanţelor şi preparatelor chimice periculoase 366
2.1. Principii 368
2.2. Clasificarea substanţelor şi preparatelor chimice periculoase 368
2.3. Ambalarea substanţelor şi preparatelor chimice periculoase 368
2.4. Etichetarea substanţelor şi preparatelor chimice periculoase 370
2.5. Publicitatea şi fişele de securitate 371
3. Agenţia Naţională pentru Substanţe şi Preparate Chimice Periculoase (ANSPCP) 371
4. Aspecte privind regimul sancţionator 372
5. Problema produselor chimice în dreptul internaţional 372
5.1. Convenţia de la Stockholm privind poluanţii organici persistenţi (POP) 373
6. Reglementarea regimului substanţelor şi preparatelor periculoase în dreptul comunitar .. 374
6.1. Notificarea şi procedura de clasificare 375
6.2. Ambalarea, etichetarea şi fişa de date de securitate 376
II. Regimul îngrăşămintelor chimice şi al produselor de uz fitosanitar 377
1. Reguli generale comune 378
2. Prevenirea poluării cu nitraţi 379
III. Regimul produselor de uz fitosanitar 381
1. Omologarea produselor de uz fitosanitar 381
2. Fabricarea, comercializarea şi utilizarea produselor fitosanitare 382
3. Regimul de efectuare a tratamentelor de combatere a bolilor, dăunătorilor şi buruienilor în agricultură şi silvicultură 384
4. Sancţiuni pentru nerespectarea normelor la regimul produselor de uz fitosanitar 385
IV. Situaţia din dreptul comunitar 385

Capitolul 12 – Regimul activităţilor nucleare 387
1 Regimul juridic general prevăzut de Legea nr. 137/1995 387
2. Regimul juridic special privind desfăşurarea în siguranţă a activităţilor nucleare 389
3. Regimul de autorizare 390
4. Condiţii de autorizare 392
5. Regimul de deţinere a combustibilului nuclear 394
6. Alte autorizaţii în materie nucleară 395
7. Obligaţiile titularului de autorizaţie 396
8. Reguli de amplasare a obiectivelor şi instalaţiilor nucleare 398
9. Răspunderea penală pentru nerespectarea regimului desfăşurării în siguranţă a activităţilor nucleare 400
9.1. Infracţiunea de nerespectare a regimului materialelor nucleare sau al altor materii radioactive 400
9.2. Ameninţarea cu folosirea materialelor nucleare sau a altor materii radioactive 401
9.3. Răspunderea contravenţională 401
10. Regimul activităţilor nucleare în dreptul internaţional 402
10.1. Convenţia internaţională referitoare la siguranţa nucleară 402

10.2. Convenţia privind protecţia fizică a materialelor nucleare 402
10.3. Reglementarea internaţională a accidentelor nucleare. Consecinţele juridice ale accidentului de la Cernobâl 403
10.4. Convenţia privind notificarea rapidă a unui accident nuclear ori a unei situaţii de urgenţă radiologică 405
10.5. Convenţia privind asistenţa în caz de accident nuclear şi de situaţie radiologică urgentă 405
10.6. Norme internaţionale de radioprotecţie 406

Capitolul 13 – Regimul juridic al gestionării şi eliminării deşeurilor 407

I. Dimensiunile tehnice ale problematicii deşeurilor 407
1. Deşeurile menajere 407
2. Deşeurile industriale 410
3. Deşeurile agroalimentare 411
4. Deşeurile nucleare 412
II. Regimul juridic general al deşeurilor 413
1. Reguli juridice cu caracter general 413
2. Regimul juridic de gestionare a deşeurilor 414
3. Principiile gestionării deşeurilor 415
4. Autorizarea activităţilor legate de deşeuri 416
5. Controlul activităţilor legate de deşeuri 418
6. Gestionarea deşeurilor 419
7. Colectarea, transportul, tratarea şi eliminarea deşeurilor 419
8. Obligaţiile din domeniul gestionării deşeurilor 421
8.1. Obligaţiile producătorilor de deşeuri 421
8.2. Obligaţiile transportatorilor de deşeuri 423
8.3. Obligaţiile operatorilor din domeniul valorificării şi eliminării deşeurilor 424
8.4. Obligaţiile altor persoane 425
9. Regimul comerţului internaţional şi tranzitului de deşeuri 426
10. Facilităţi 426
11. Atribuţii şi răspunderi ale autorităţilor administraţiei publice centrale şi locale 427
12. Sancţiuni 428
13. Gestionarea deşeurilor industriale reciclabile 429
13.1. Obligaţiile deţinătorilor de deşeuri industriale reciclabile 429
13.2. Autorizarea activităţilor de colectare 430
13.3. Alte obligaţii 431
13.4. Comercializarea ambalajelor 432
13.5. Evidenţa gestiunii deşeurilor şi lista cuprinzând deşeurile, inclusiv deşeurile periculoase 434
13.6. Lista privind deşeurile 435
14. Regimul incinerării deşeurilor 435
14.1. Autorizarea activităţilor de incinerare şi coincinerare 437
14.2. Accesul publicului la informaţie 438

III. Regimul juridic al fluxului internaţional de deşeuri periculoase 439
1. Convenţia de la Basel 439
2. Convenţia de la Bamako 441
3. Reglementarea comunitară privind regimul deşeurilor 442
3.1. Regimul juridic general stabilit prin Directiva-cadru nr. 75/442/CEE 442
3.2. Directivele particulare (fiice) 443

Capitolul 14 – **Regimul de prevenire şi combatere a poluării sonore** 449
1. Noţiunea de zgomot 449
2. Efectele zgomotului 450
3. Regimul juridic al prevenirii şi combaterii poluării sonore 450
3.1. Protecţia mediului împotriva zgomotului produs de aeronave 452
4. Reglementări comunitare 453
4.1. Cartea verde privind politica de luptă împotriva zgomotului 453
4.2. Poluarea sonoră provocată de mijloacele de transport 453
4.3. Poluarea produsă de maşinile utilizate în aer liber 454
4.4. Zgomotul produs de maşinile de tuns iarba (gazonul) 455
4.5. Poluarea sonoră provocată de aparatele domestice 455

Capitolul 15 – **Protecţia mediului cultural, rural şi urban** 457
I. Amenajarea teritoriului şi protecţia mediului 457
1. Principii generale cu implicaţii comune 457
2. Instrumente de promovare a protecţiei mediului prin activitatea de amenajare a teritoriului. Zonarea spaţială 458
3. Rolul documentaţiilor de amenajare a teritoriului 459
4. Regimul juridic al zonelor construite protejate 460
II. Protecţia şi conservarea patrimoniului cultural 461
A. Regimul juridic al protecţiei monumentelor istorice 461
1. Consideraţii generale 461
2. Regimul juridic general al monumentelor istorice 462
2.1. Noţiunea şi categoriile de monumente istorice 462
2.2. Reguli juridice generale privind monumentele istorice 463
2.3. Regimul de proprietate al monumentelor istorice 464
2.4. Regimul juridic de protecţie a monumentelor istorice 464
2.5. Clasarea şi evidenţa monumentelor istorice 465
2.6. Declasarea monumentelor istorice 468
2.7. Regimul intervenţiilor asupra monumentelor istorice 468
2.8. Obligaţiile şi drepturile proprietarilor de monumente istorice 470
2.9. Finanţarea protejării monumentelor istorice 471
2.10. Protecţia monumentelor istorice în documentaţiile de amenajare a teritoriului şi de urbanism 472
2.11. Protecţia monumentelor istorice şi autorizarea construcţiilor 472

B. Regimul de protecţie şi conservare a monumentelor istorice care fac parte din lista patrimoniului mondial 473
1. Sancţiuni pentru nerespectarea regimului special de conservare şi protecţie 475
C. Regimul juridic al protecţiei patrimoniului arheologic 476
D. Regimul juridic privind protejarea patrimoniului cultural naţional mobil 477
1. Noţiunea de patrimoniu cultural naţional mobil 478
2. Regimul de proprietate 480
3. Clasarea şi evidenţa bunurilor patrimoniului cultural naţional mobil 480
4. Declasarea bunurilor aparţinând patrimoniului cultural mobil 482
5. Contenciosul privind clasarea/declasarea bunurilor mobile 482
6. Obligaţiile de păstrare şi conservare ale proprietarilor şi/sau deţinătorilor de bunuri ale patrimoniului cultural mobil 483
7. Circulaţia bunurilor culturale mobile 484
8. Regimul juridic al bunurilor arheologice mobile descoperite întâmplător sau prin cercetări sistematice 485
E. Dreptul internaţional şi protecţia patrimoniului cultural 485
III. Mediul rural 493
1. Amenajarea teritoriului rural 493
2. Organizarea şi amenajarea teritoriului agricol 494
3. Protecţia muntelui 495
3.1. Preocupări la nivel internaţional (regional) 495
4. Protejarea zonei montane în România 497
5. Turismul şi protecţia mediului 497
5.1. Spre „ecologizarea“ turismului 499
5.2. Reglementarea juridică 500
IV. Protecţia mediului urban 501
1. Consideraţii generale 501
2. Răspunderile autorităţilor publice locale, persoanelor fizice şi juridice 502
3. Protecţia mediului în documentaţiile de urbanism şi amenajarea teritoriului 504
4. Autorizarea construcţiilor în zonele protejate 505
5. Regimul juridic al calităţii în construcţii 506
6. Normele de igienă şi sănătate publică 507
6.1. Norme de igienă şi recomandări privind mediul de viaţă al populaţiei 508
Anexa I – List of selected multilateral treaties and other agreements in the field of environment 511
Anexa II – Bibliografie selectivă 523